

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: „Hil dig, full av nåde!“ — Føroyar. — Til kirkevigsel på Færøyan. — Kristenforfølgelsene i Irak. — Da Vår Herre var i besøk på Solbakken. — En røst fra menigheten. — Tidssvarende katolsk Bogudgivelse. — Eokanmeldelse. — Herhjemme.

RETT + OG + SANNHET

„Hil Dig, full av Nåde!“

Den 8. desember i år — på Kirkens festdag for «Maria uplettede undfangelse» kanoniseres nede i Rom den lille bondepике Bernadette Soubirous fra Lourdes, som blev Guds Moders budbringer til hele menneskeheden.

Hvorfor nettop *denne* dag er valgt forstår man når man leser i pater Lutz's bok:

«Lourdes og dets mirakler»:

«Men det er ikke bare «Damens» ord og gjerninger, det er i første rekke hennes person som fører vår tanke til evangeliets mysterier. Ti hun er den hellige, rene, høisinnede jomfru som Gud hadde utvalgt til å bli Sønnens mor. «Hil dig, full av nåde, Herren er med dig, velsignet er du iblandt kvinnene», var det budskap Guds engel bragte til Maria fra Nasaret. (Luk. 1). Ved en plutselig inspirasjon stiger de samme ord op i Bernadettes sjel like fra den første stund hun så det underfulle syn. ««Hil dig, full av nåde!» Og hvad svarer Maria? I Nasaret svarte hun: «Se, jeg er Herrens tjenerinne». I Lourdes er hennes svar den samme ydmyke hyldest til Gud: «Ære være Faderen og Sønnen og den Helligånd!» sier hun høit med det bedende barn. Hun sier det med et strålende blick og med en inderlighet som lar barnet å forstå at hennes hjerte strømmer over av takk for en nåde uten like.

Ti hvorfor var Maria så ydmyk, så ren og gudhengen allerede i sitt jordiske liv?

Fordi Gud fra begynnelsen av hadde vernet om hennes sjel, for at ikke arvesyndens gift skulde smitte den. «Jeg er den uplettede undfangelse,» sa Maria, da hun endelig vilde åpenbare sitt navn. Hun sa det den 25. mars, den dag da Kirken minnes Gabriels budskap til

jomfruen. Hun sa det altså for å bekrefte at den hilsen som engelen bragte henne fra Gud med forkynnelsen om hennes ophøiede moderskap innebar åpenbaringen om hennes fullkomne syndefrihet.

«Jeg er den «Uplettede Undfangelse». Disse ord er ekte og rent evangelium. Er ikke evangeliet det glade budskap om Guds rike, og Jesu seier over synden, ved sin offerdød på korset? I Jomfru Maria ser vi klarere enn ellers Frelsens herlige virkning. Offerdøden er ikke fullbyrdet, Frelseren ikke født; men den kjærlighet som er urgrunnen til Frelsen, lever og virker allerede, ikke ved å ta synden fra Maria, men ved å bevare henne fra synden, således at Guds nåde bor i henne fra hennes livs første øieblick av. Hil dig, full av nåde! Nådens fylde, det vil si Guds fullkomne vennskap, kan ikke tænkes hvis Maria, om enn bare et øieblick, stod under syndens forbandelse. Heller ikke kan de kristnes ærefrykt for Gud forlikes med den tanke at den kvinne som var forutbestemt til å bære Guds Sønn i sitt skjød, skulde ha vært underkastet satans herredømme. I mange hundre år bar Kirken denne åpenbarte sannhet i sig uten klart å forstå den. Men Kirken er ikke en forstenet organisme. Kirken lever, tenker, mediterer og ber. På samme måte som vi selv har inni oss inntrykk, tankespirer, som langsomt, halvt eller helt ubevisst modnes, for omsider å gå op for den klare bevissthet, således bærer Kirken en åndelig rikdom i sin sjel, idéer, inntrykk, impulser fra Jesus. De spirer og gror og arbeider sig op til den klare bevissthet efter hvert som Kirken lever sitt liv i Jesus og kjemper sin kamp mot de Kristus-fiendtlige åndsretninger. Den klare bevissthet, den faste overbevisning får Kirken til slutt gjen-

nem den ufeilbare læremyndighet. Denne er jo nettop det organ gjennom hvilket Jesus selv vedblir å forkynne og forsvare den åpenbarte sannhet, og å avklare de idéer som teologenes studium, mystikernes meditasjon og alle kristnes fromme intuisjon henter fra åpenbaringens bunnløse dyp.

Således skjedde det med hensyn til de ord engelen sa til Maria: «Hil dig, full av nåde!» og til det faktum at Maria var blitt utkåret til Guds Moder. Etterhvert som det kristne folk betraktet «hvor stor ting den allmektige hadde gjort mot Maria» (Luk. 1) vokste også overbevisningen om at åpenbaringen om hennes ophøiede verdighet og dype ydmykhet innebar også åpenbaringen om hennes syndefrihet og uplettede undfangelse. Den fromme intuisjon gikk over til en begrunnet teologisk anskuelse, og endelig blev den forkynt som et dogme.»

Ydmyk som det beskjedne barn hun var mottok Bernadette det himmelske budskap — ydmyk og beskjeden lukket hun mange år etter sine øine som søster i et kloster, urørt av hovmot og forfengeligheit, skjønt hun hadde vært et redskap for noget av det største som er hendt på jorden.

For denne sin ydmykhets skyld, for dette eksempel hun har gitt på en ren sjels vilje til å tjene er lille Bernadette nu blandt de som evner å tjene oss med det største av alt: sine forbønner.

La oss da anrope Bernadette om hennes forbønn for våre syke — for alle som lider og er trette — for alle som er i vanskeligheter utad og innad: *Sancta Bernadette — ora pro nobis!*

Det er sant at:

En eneste handling opveier mange lange diskusjoner.
(St. François de Sales).

*

Den glede som *hevnen* bringer varer kun et øieblikk — den glede, som tilgivelsen skaper, er evig.
(Henrik IV).

*

Man må lære å tie som man må lære å tale — og den siste lærdom er *ikke* den vanskeligste å tilegne sig.
(Louis Veuillot).

*

Å forlange tillit før man har vist sig verdig til den er som å forlange betaling for et arbeid, man ikke har gjort.
(P. Monsabré).

De sannheter man liker minst å høre er oftest de man trenger mest.

(Bossuet).

Føroyar.

Op av Atlanterens tunge bølger
stiger en øyflokk ensom og dystert
med havsprøit inn over trollville kyster.
mens stormskyen høifjellet dølger.

Gjennom nattgrå dag farer stønnende klang,
og toner og brus som av dommedagssang:
Det er vinterens truende alvorsgang.

Op av Atlanterens dypblå vanne
lyser en øyflokk grønklædd mot himlen,
mektig går dansen av fjellfuglevrimlen
om ytterklippenes svimlende rande.
Hvad er det for hvirken bla dt blomster og blad,
mens fjellbekken funkler i fosser på rad?
Det er Føroyars selsomme sommerkvad.

Oppe ved blånende, kneisende tinde
i stormenes kamp, i stillhetens drøm
stod mangengang fjelløyens ranke sønn
undrende og taus i sinne:
Hvert utsyn som ut i rummet bar,
det spurte tilbake — han stod uten svar,
— og Alvoret vokste om pannen klar.

Sønn av Føroyar! Du preget bærer
av livet som spør dig fra hav og fjell
i demringens timer, i dystert kveld —
de uløste gåder på smilet tærer.
Du er ikke bjerken i lysende vår,
skjønt ei du blev kuet i ensomme kår.
Du er granen som høireist i skogen står.

S. P. (i «Hver 8. dag»).

Til kirkevigsel på Færøyane.

Reisebrev til «St. Olav» fra mgr. dr. K. Kjelstrup.

Få ting virker så storslått og gripende som en katolsk kirkevigsel. Selv protestanter som står under innflydelse av dypt inngrodde fordommer pleier da gjerne å gripes av Moderkirkens majestet. I slike øieblikker føler de sin egen åndelige fattigdom, og der demrer hos dem en anelse om de nådens rikdommer som våre fedres tro, den fullstendige kristendom, ennu eier i uforminsket og ufordunklet herlighet. Ganske betegnende er således en ytring et Stavanger-blad kom med, da den lille St. Svituns kirke i hermetikkbyen blev vigset for ca. 35 år siden: «Når den katolske kirke innvier noget, da innvies det tilgagns». I disse ord ligger det noget mer enn en lettkjøpt morsomhet.

Vi så forøvrig det samme, da den nye vakre katolske kirke i Haugesund blev vigset for en måneds tid siden. De veldige menneskemasser som var møtt frem glemte øiensynlig for en stakket stund sin tillærte protestantisme og fulgte med brennende øine den ophøiede handling med de mektige og talende symboler. I slike minnerike stunder sår Ånden over alle ånder sin utsæd i menneskehjertene — all statskirelighet og alt sektvesen tiltross.

Det har falt i min lodd å få være med ved to kirkevigsler her i Norge, nemlig i Arendal i 1911 og på Hamar i 1924, og de hører til mine skjønneste opplevelser, enda det bare dreier sig om små, provisoriske kapper. Men overstrålende alt annet står for mig minnet om kardinal van Rossums vigsling av den katolske katedral i Reykjavik sommeren 1929. Man kan trygt si at hele Island tok del i denne begivenhet, og mer enn nogensinne følte det hvor sant det gamle ord er som sier: «Anima christiana naturalier catholica — den kristne sjel er av naturen katolsk».

Og nu har jeg en ny kirkevigsel å berette om — på sett og vis den uforglemmeligste og interessanteste av dem alle. Den fant sted i *Torshavn* på Færøyane søndag den 19. november. Jeg betrakter det som en lykke at jeg fikk være med til denne fest, og jeg skulde ønske at mange andre norske katolikker hadde fått dele denne lykke med mig. De vilde da ennu bedre forstå *hvor storartet den katolske Kirkes kultusformer passer for norsk folkelynne*. Ti hvis det er noget som skiller Færøyane fra Norge, er det bare at de idag er mere norske enn Norge selv. — — —

Å pløie Norskehavet ved vinters tid er ikke alltid en fornøielse. Men gleden over å skulle gjeste Færøyane — som alltid, sammen med Island, har vært mine lengsels land — gjorde mig beredt til hvadsomhelst. Et døgnsoverhold i Bergen bidro også sitt til å gjøre stemningen lys og optimistisk. Ti St. Paulskirkens driftige sogneprest og menighet har alltid noget nytt og gledelig å vise frem som vidnesbyrd om fremgang og aktivitet. Denne gang beundret jeg de nye, stilfulle kirkebenker og det prektige nybygg menighetsskolen har fått. Og det slog mig igjen — som så mange ganger

tidligere — hvor meget der kan utrettes, selv om menigheten ikke er særlig stor, bare der er samhold og offervilje. Her er all grunn til å si: «*Bjorgvin docet!*» — hvilket er utlagt: Lær av Bergen!

Så drog jeg da torsdag den 16. november med dampskibet «Lyra», min gamle kjenning fra Islandsferden, ut på Norskehavet for å stevne til Føroyar. Det blev heldigvis et strålende vær. Mens jeg drev omkring på dekket i mangel en solklar time, båret av Atlanterhavets mektige dønninger, gikk tankene tilbake til

Færoyanes store fortid.

Jeg minnedes hvordan færingenes norske forfedre engang drog fra Rogaland og Hordaland til sin nye heim langt ute i ville havet — «sju dagers sigling vest av Stadt», som sagaen sier. Og jeg måtte tenke på hvordan Norge århundre etter århundre var knyttet sammen med øyflokken derute, hvor fjell og sjø møtes i evige brått. Ti av alle Norges utbygder var jo Færøyane den som stod oss nærmest. Det var som om avstanden var mindre den tiden — så livlig var forbindelsen. På Færøyane vokste kong Sverre op — på det gamle, stolte *Kirkjubø*, hvor biskop etter biskop residerte som suffraganer under erkesetet i Nidaros. Og da biskop Erlend påbegynte reisningen av katedralen på Kirkjubø, da var det fra Stavanger han fikk sine byggmestere som nettop hadde fullført St. Svituns-dømen. Intet under at St. Magnus-katedralen på Kirkjubø minner så levende om koret i Stavanger domkirke.

Merkelig er det også å minnes hvordan både Norge og Færoyanes storhetstid faller så nøie sammen med Moderkirkens glansperiode. Sant nok — ingen gyllen sagahimmel hvelver sig over øygruppen, ingen navngjetne sagaskrivere eller strålende helteskikkelser har kastet sin glans over den, slik som tilfellet er med Island. Men sikkert er det, at i den gamle norske kirkes glanstid var Færøyane et kulturcentrum som først blev lagt øde, da reformasjonen som en mørk, truende sky seg inn over Norderlandene.

Hvor stort et vingefang færøysk ånd hadde i middelalderen viser den gamle *kvaddiktning* allerbest. Perlene blandt disse kvad (f. eks. det vidunderlig fagre «*Siurdar kvædi*») hører til det herligste norrønt åndsliv har frembragt. Det er umaken verd å lære færøysk bare for å kunne lese dem.

Men reformasjonen og danskeveldet kom

som en ulykke og fornedrelse over den gamle norske utbygd. Vel gravla svartedøden, som i 1349—50 herjende for over landet og bortrev en stor del av dets innbyggere, meget av kulturelle og litterære verdier på Færøyane. Men reformasjonen som kom i dansk bunad satte landet århundrer tilbake. Bastet og bundet blev norrøn tunge her såvel som i moderlandet, bispesetet blev nedlagt, og et fremmed sprog blev innført som

kirke-, skole- og retssprog. Færingene måtte bøie hodet under svøpen, men i løyndom vedblev de dog lenge å være katolikker. Så dype røtter hadde katolisismen i det færøyske folk at det enda den dag idag finnes ikke så få levninger på øyene fra katolsk tid — f. eks. færingenes vyrndnad for fastetiden, da endog deres kjære folkevisedans er banlyst, og den skikk at de ikke spiser kjøtt før de går til Herrens bord. Ja, ennu er Olavsdagen, 29. juli, Føroyars store nasjonale festdag som især i Torshavn, feires med store festligheter.

Og tidene gikk. Forglemt og upåaktet lå øyane der ute i storhavet. I formen var de jo blitt (og er fremdeles) et «amt» i kongeriket Danmark. I realiteten oppretholdt færøyfolket imidlertid under sitt trofaste slit for hjem og jord sin selvstendige nasjonalitet med pietetsfull vyrndnad for de gamle tradisjoner. Ja, selv sproget, det gamle norrøne mål, har de berget — på tross av kongelige forbud og tvangslover — inntil sprogforskeren *Hammershaimb* i 1850-årene grunla det som skriftsprog med faste former og regler. For vel en menneskealder siden oplevet færingene endog et litterært gjennombrudd under førerskap av dikteren *Rasmus Effersøe*, og i våre dager har det lille øyfolket i dikteren *Jens Henrik Oliver Djurhus* fått en skald som har vist at den færøyske harpe enda har strenger som kan stemmes til sang.

Litterært og kulturelt reiser altså færingene sig nu til nytt liv på gammel nasjonal grunn. Og *den katolske Kirke*, under hvis førerskap Færøyane en gang nådde så langt i åndslig og kultur — har den gjenoptatt sitt virke i dette øyrike hvor hver stein roper på den? Ja, Gud skje takk, det har den. Men langt lettere kunde arbeidet vært for de to prester som nu, sammen med offervillige ordenssøstre, virker i Torshavn, hvis det verk var blitt ført videre som

Pastor Johan Georg Bauer

påbegynte i Torshavn i 1857. Pastor Bauer tilhørte den såkalte «*Nordpolmisjon*» («*Praefectura Apostolica Poli Arctici*») som hadde sitt centrum i *Alta* i Norge. Han var født i 1822 i Hoffeld ved Regensburg i Bayern og var i 1856 kommet til Norge sammen med Nordpolmisjonens overhyrde den russiske konvertitt mgr. *Stefan Djunkowski*, prestene Bernard Bernard, Michael Fuchs og Georg Andreas Boller samt lægmennene Willette (teologisk student fra Soissons) og Olafur Gunløgsson (en ung islandsk konvertitt). Det var en veldig misjonsmark som var betrodd dette nye Apostoliske Prefektur. Det omfattet nemlig norsk og svensk Lappland, Island, Færøyane, Grønland og Canada fra Baffins Bay til øyen Melville. Hertil føiedes i 1860 Shetlandsøyane, Orkenøyane og grevskapet Caithness i Nord-Skotland.

Fra *Alta* sendte så mgr. *Djunkowski* sine misjonærer ut. I 1857 sendtes således Bernard til Island og Bauer til Færøyane. At forholdene var vanskelige for pastor Bauer kan enhver tenke sig. Torshavn var den gang en ganske liten by på nogen hundre innbyggere. Der fantes ingen katolikker, ingen ordenssøstre, og fordømmene var store — lutherdommen hadde jo rådet grunnen i over 300 år. Men pastor Bauers ildsjel overvant van-

skelighetene. I 1859 kjøpte han av snekker Christen Holm huset «*Christinesminde*» i Rættarå i utkanten av byen for 800 daler. Huset, som ennu står, fikk en tilbygning mot syd, og der blev opført en kirke som kunde rumme 200 personer.

En nylig avdød gammel færøysk dame, Anna Cathrine Michelsen, forteller i tidsskriftet «*Vardin*» (hefte 5 og 6 i 1930): «Til huset hørte en stor have, hvor det vokset blomster og trær (gullregn o. a.) som ikke tidligere var sett her på øyene. Der var et stort drivhus med epletrær o. a. som ikke kunde vokse ute. Der var bikuber samt et stort springvann som kunde springe på 7 forskjellige måter — altsammen ting som i de tider hørte til Torshavns største severdigheter.»

Når jeg her på Færøyane hører hvor kjent og aktet pastor Bauer var, må jeg minnes avdøde pastor *Erik Wangs* ord: «Disse første misjonærer, Bernard, Baudoin, Bauer, Boller o. s. v. var apostler efter Guds hjerte. Vi andre når dem ikke til knærne,» tilføjet han beskjedent. Pastor Wang var nemlig som liten gutt en tid ministrant på Færøyane. Han kom derover med pastor *H. Blancke* (som senere grunnla misjonen i Halden, hvor han har bygget kirken). Denne var nemlig en tid pastor Bauers medhjelper og etterfulgtes av italieneren pastor *Mousa*. Det lykkedes pastor Bauer å få 7—8 konvertitter som nu alle forlengst er døde.

(Forts.)

Kristenforfølgelsene i Irak.

For nylig er kong Feisal av Irak død i Europa, hvor han var på reise for å drive politiske forhandlinger. I de nekrologer, som pressen viet ham, kom stadig en mer eller mindre tilsløret anklage frem: man bebreidet ham, og ikke med urett, at han hadde forholdt sig helt likegyldig overfor de forfølgelser, som muhammedanerne i hans land hadde iverksatt mot de assyriske kristne. Hans ophold i Europa hadde ikke minst til hensikt å avgi en redegjørelse for disse kristenforfølgelser overfor folkeforbundet.

Det blir vel et spørsmål om hans etterfølger vil kunne skaffe fred tilveie i det utstrakte rike, som omfatter hele Mesopotamien og Mosulområdet. Men sikkert er det at tross alle de alvorlige indre-europeiske problemer som venter på løsning, er det dog i første rekke nu en kulturell plikt for stormaktene å få stanset kristenforfølgelsene derborte — særlig kanskje for England, ti kongeriket Irak var like til 1932 under britisk overhøyhet og har dette land å takke for sin nuværende eksistens som suveren stat.

Stillingen i Irak er nok så håpløs. Nylig kom der en meddelelse om at i grensedistriktet mellom Irak og Syrien var 1000 assyriske kristne blitt nedsablet av muhammedanske soldater. Anledningen til denne massakre var at mange assyriske kristne vilde flytte til det franske Syrien. Mar-Chimoun, den nestorianske patriark, hadde latt sig lokke til Bagdad under påskudd av at man ønsket å drive forhandlinger med ham, og blev mot all rett holdt i fangenskap der. Av frykt for nye for-

følger — som jo alltid står på dagsordenen i Mesopotamien — flyktet tusener av kristne med sine familier til Syrien for å søke ly der, men uforsiktig nok forsøkte de senere under et kortvarig opphold hjemme å bringe også slekt og venner i sikkerhet i Syrien. Dette blev betraktet som forræderi mot fedrelandet og kompromitterende for Irak i utlandet, og førte til de blodige massakrer, hvis dypeste grunn var muhammedanernes fanatiske kristenhat.

Man kan ikke benekte Europas medskyldighet i at 30 000 irakiske kristne er blitt drept. Et kort tilbakeblikk på kongeriket Iraks politiske historie vil vise dette. Under verdenskrigen gjorde de kristne assyrer oprør mot den tyrkiske sultan og stilte hjelpetropper til disposisjon for de allierte mot Tyrkiet. Etter at krigen var endt våget de ikke å vende tilbake til sine hjem i Kurdistan, hvor de sikkert med en gang var blitt ofre for de islamitiske stammers blodige hevnen. Den britiske regjering, som i 1919 hadde overtatt forvaltningen av Irak som et folkeforbundsmandat, avviste da disse assyriske kristne nye boplasser, og det tegnet til at der endelig skulde bli fred i dette ulykkelige land. Men da England i 1924 innsatte kong Feisal av Hedschas som hersker over Irak og tilstod hele det lilleasiatiske statsvesen en nokså stor uavhengighet, begynte religionsfølgelsene igjen. På Englands initiativ blev til og med kongeriket Irak, tross Mandat-kommisjonens alvorlige betenkeligheter, optatt 1932 i folkeforbundet som suveræn stat og England sikret sine interesser i

Mosul-oljefeltene ved avslutning av en traktat med landet, mens folkeforbundet svevet i den tro at den beskyttelseserklæring for minoriteten, som den irakiske regjering hadde utstedt den 7. mai 1932 garanterte de kristnes rettigheter.

At dette var en skjebnesvanger feiltagelse beviste de senere begivenheter. Således skaptes ved folkeforbundets kortsyn og den engelske politikk, som kun betraktet Irak som en økonomisk interessessfære, forutsetningene for de nye kristenfølgelsene.

Det er forståelig at den politiske offentlighet i Europa, som har mer enn nok stoff å skulde orientere sig i innenfor sine egne områder, kun ganske flyktig kan bekymre sig om det gamle assyriske kulturfolks skjebne. Men denne innstilling er allikevel utilgivelig. Når vi år efter år sender hundreder av misjonærer ut over hele jorden, har vi ikke lov til å stå ufølsomme overfor det faktum at 30 000 trosfeller blir ofre for den muhammedanske fanatisme.

For ganske kort tid siden er der i Wien blitt feiret minnefester for Europas befrielse fra tyrkerne — skulde disse fester ikke ha den aktuelle og positive virkning at de manet oss til å befri de som nu pines av muhammedanismens åk?

La oss alle være med i å skape en folkeopinion — dette moderne ublodige våben, som takket være pressen, har så stor en slagkraft! — som kan vekke stormaktenes og folkeforbundets kristne samvittighet. Det er i den ellefte time!

Da Vår Herre var i besøk på Solbakken.

Fortælling fra Vorarlberg av Dr. Franz Michel Willam.

Oversatt av S. T.

(Forts.)

Peter grep rask efter det tilbudte klenodiet, han stod og rullet klinkekulen fra høire haand over i venstre for fra venstre tilbake i høire akkurat som det var en varm potet han hadde faatt, og han saa op og ned over Hansemands klær. Pludselig gik det en trækning over Peters ansigt som gjorde Hansemand vondt, uten at han selv visste hvorfor; saa gav den anden ham kulen tilbake og erklærte at han hadde nok alt en sidekammerat, det kom han først nu i tanker om.

Skuffet, men endda ikke motløs vandret Hansemand videre med sin klinkekule, dertil føiet han et noksaa langt stykke av et gammelt urkjede, og rustet med disse gavner henvendte han sig til Karl som han pleiet at være noksaa god ven med. Han trak ham med sig bort i et hjørne for at overtale ham. Kunde ikke dé gaa sammen — de hadde saa ofte gaatt sammen og plukket blomster, og forleden hadde de maattet sitte igjen sammen endda de ikke hadde gjort noget galt — de passet i det hele særskilt godt til at danne et par. Karl grep rask efter begge kostbarheterne, især efter urkjedet, flyttet litt paa føtterne og overveiet. Imens vandret hans blik op og ned over Hansemands klær,

helt ned til skoene, og blev hængende ved dem. Det var ogsaa lett at begripe, for sprækkerne og sammensynningerne i dem var bare smurt over med et tykt lag blanksverte og sot. Koldblodig bemerket saa Karl, at han vilde nok gjerne ha gaatt sammen med ham, men han hadde nok desværre alt lovet at gaa med en anden, og det som man har lovet maa man holde bestandig, men især paa sin første kommunionsdag. Men Hans kunde jo gi ham kjedet og kulen en anden gang, han skulde snakke med ham om det senere —. Hansemand tasset nedslått sin vei og Karl saa langt efter de tapte skatene, men saa rettet han sig stolt, idet han endda en gang sammenlignet sine sko med den andens.

Hansemand føiet nu til de andre tingene det siste og bedste han eiet — lommekniven sin. Han banet sig vei gjennom svermen bort til Fredrik, som allerede ofte hadde tigget ham om den. Hvis han vilde gaa sammen med ham skulde han faa kulen og kjedet og faa laane kniven en hel uke. Fredrik skjerpet straks sine fordringer dithen at han maatte faa kniven, ellers gjelds det ikke. Hansemand gjentok sin bøn, med den bemerkning at de vilde ta sig bra ut ved siden av hver-

andre, for de hadde like halstørklær og . . . nei han visste virkelig ikke flere vidunderlige overensstemmelser som han kunde anføre. Fredrik hadde som søn av skogvogteren grøn krave og opslag paa jakken sin, og derfor saa han først paa kraven til de andre guttene, men her kom Hansemand tilkort med jakken sin, morens kunstverk. Desuten hadde Fredrik set at ingen brydde sig om Hansemand, og med en som ikke var bestormet med anmodninger og følgeskap fra de andre vilde ikke han heller gaa.

Hansemand vendte sig opraadd bort fra Fredrik som han hadde satt sit siste haab til, da klappet læreren i det samme i hænderne og befalte at alle skulde stille sig op, pikerne først og saa gutterne. Naar skoletiden var slutt pleiet ellers altid en at ha glemt griffelen sin og en anden luen, men idag stod de i geledd øieblikkelig — bare Hansemand stod alene og forlatt mitt i skolestuen. Alle de andre tok bedre tak i sin sidemand, da de saa det, for det var en til som stod uten sidekammerat, og det var Rudolf som var litt aandssvak og haltet. Han stod for sig selv og var bare optatt med sløifen paa lyset sit og bekymret sig ikke om andet. Læreren hadde ikke andet at gjøre end slaa sammen til ett par denne rest som var blitt tilovers efter det frivillige valg, og saan kom Hansemand ved siden av Rudolf.

Rudolf lo med det mest henrykte uttrykk mot sin ledsager, men denne visste med sin bedste vilje ikke hvadslags ansigt han skulde sætte op. I denne forlegenhet kom han til at huske paa det som moren hadde sagt — at Vor Frelser saa nok ikke paa hvem man gik sammen med, om det var en rik eller en fattig, en rødmosset eller en blek — eller en halt til og med, som Hansemand for tilfældet tilspisset uttalelsen. Denne tanke jaget al utilfredshet bort; han skammet sig næsten over at han hadde tigget de andre saa tyndt om følgeskap, og var glad til at han ikke hadde gitt bort sine kostbarheter i utrængsmaal.

Imidlertid hadde musikanterne samlet sig utenfor skolen, de prøvet sine instrumenter og saa forstaaelsesfuldt paa dirigenten, saa bladet de viktig og selvbevisst i sine smaa notehefter og fulgte med fingrene de vanskeligste stederne, mens de spisset læberne. Den ungdommelige trommeslager flyttet sig stadig længer og længer ut til siden for at vise sig i al sin majestæt for sine jevnaldrende utenfor gjerdet.

Endelig vinket læreren med straahatten sin oppe fra vinduet til dirigenten, som allerede for femte gang hadde latt sit guldurkjede blinke i solen. Straks efter smaldt marsjens toner mot skolens murer, saa vindusrutene klirret; bassen brummet noget rent forførdelig, og tonerne av horn og klarinetter sprang gneldrende ind og ut mellem de dype tonerne.

De fleste av barna var grepet; høitidelige og betatte gik de ned trappen og marsjerte nedover den smale gang som blev holdt aapen mellem tilskuerne hele veien til kirken. Kvinderne strakte hals og stillet sig paa tærne og jamret sig indimellem over hvor fort en stakkar blir gammel — De husket da den og den som bare en smaagutt, og nu hørte de at han skulde alt ha et

barn blandt kommunikanterne — de vilde næsten ikke ha trodd det, hvis ikke det var for næsens skyld, det var akkurat farens opp av dager. Andre grov og spurte, hvis barn det var — hun med de tykke flettene og hun med de klare ermerne. Og hvem var hun med alle krøllerne, hun lignet en engel som var rømt fra Himmelen, det var visst og sandt — men ellers saa var det nu vel bedst ikke at ta efter slike nye moter — hendes Emmele hadde guldgult haar som hadde utrolig lett for at krølle, men hun hadde ikke turdet gjøre det —.

Indiblandt kvinderne stod mandfolkene med hænderne dypt begravet i bukselommerne; de lot som de ikke la merke til kvindernes passiar, men de fleste spisset ører allikevel, for de kjendte heller ikke alle barna og vilde da gjerne vite hvis de var allikevel —.

Den som hadde mest utbytte av det var gamle Christian; han spurte ikke efter navn og herkomst, for ham var det bare de straalende øienpar det gjaldt. Alle de andre trængte sig frem efter toget og skulde se baade paa barna og musikanterne og paa en eller anden av kvinderne. Christian saa bare paa de smaa ansigterne som dukket frem fra korridorens halvmørke og ut i den muntre dagklarhet og lyste op, som et øie der fra verdens dunkelhet for første gang ser ind i Himmerikes saler. Glad og fornøiet vilde han netop til at traske efter ind i kirken, da han hørte endda nogen komme nedover trappen. Hansemand maatte med begge hænder hjelpe den vanføre Rudolf nedover trinnene, men øinene hans skinnet hele tiden som han hadde faatt følge med en engel.

Det var ikke for ingenting at hans øine straalte saa klart. Først hadde gutten trøstet sig med at det var ganske det samme for Frelseren, hvem han gik i følge med til kirken; men da musikken satte i saa mægtig og de dype og høie tonerne gik ham gjennom marv og ben, saa fylde den tanken ham som et brus, at kanskje glædet Jesus sig netop, fordi han ikke overlot Rudolf til sig selv — og han var svært fornøiet over at han kunde gjøre en slik god gjerning uten at være nødt til at ofre sine skatter. Alt andet blev borte for ham. Han saa ikke gamle Christian, ikke de mange tilskuerne — det faldt ham ikke engang ind at hans mor og far kunde vente paa ham ett eller andet sted.

(Forts.).

EN RØST FRA MENIGHETEN

Hr. redaktør!

Jeg leste for noen uker siden i «St. Olav» om et tiltak, som gikk ut på en rekonstruksjon av St. Dominikus-kirkens kor, og i samme anledning holdt pater Lutz et foredrag om den liturgiske sang og dens betydning for gudstjenesten. I denne forbindelse kom jeg til å tenke på om man ikke også burde prøve å få fremmet en større deltagelse fra *menighetens side* i sangen under messen, ikke alene i den norske salmesang, men her tenker jeg især på den liturgiske sang. Jeg synes det er så vakkert når man som nu mange steder hører Credo sunget fulltonende av hele menigheten, og det

skulde jo ikke være noe i veien for at man likeså godt kunde synge med i de andre deler av messen, som Kyrie, Gloria, Sanctus o. s. v. Et godt sammensunget kirkekor bidrar selvfølgelig mektig til å gjøre gudstjenesten stemningsfull og vakker, og ved alle våre stasjoner bør man efter evne strebe efter å få et sådant så godt som mulig, — men dessverre hvor mange av våre menigheter kan prestere noe fremragende i så henseende? Man kan innvende at det vil bli vanskelig å få alle med, men det har dog med hell vært praktisert ved et par av våre stasjoner; der vil selvfølgelig gå litt tid før alle kommer inn i det, men hvis sognepresten på stedet inntrengende opfordrer til en sådan almindelig deltagelse i sangen og barna i sin sangtime på skolen får innøvet de forskjellige deler av messen — og at enhver «synger med sitt nebb» og gjør sitt beste, tror jeg resultatet vil bli godt. Og jeg er temmelig sikker på at det vil bidra til en rikere og mere andaktsvekkende bivåelse av messen både for den enkelte katolikk og for de anderledestroende som måskje besøker våre kirker. Flere av våre messer er jo ikke så vanskelige som f. eks.: In festis duplicius, Kind-Jesu messen, St. Josefs-messen o. s. v., men meget iørefallende og nokså lette å ta efter.

Jeg har bare tillatt mig å fremsette noen personlige tanker og ønsker i denne sak, men det skulde være interessant å høre hvad de geistlige og også andre interesserte måtte mene om dette spørsmål.

Arendal den 8. november 1933.

Sigrid Boe.

*

Om ønskeligheten av en utvikling i den retning som ovenstående innlegg fremholder kan det ikke være delte meninger. Paver og biskoper har i den senere tid med iver arbeidet for menighetens aktive deltagelse i kirkesangen. Virkeligjørelsen kan imidlertid møte praktiske vanskeligheter. Men vi er forvissset om at Vikariatet eventuelt vil tre støttende til, så de lokale hindringer kan overvinnnes.

Tidssvarende katolsk Bogudgivelse.

Fra pastor Knud Ballin, Kjøbenhavn, har vi mottatt følgende med anmodning om inntagelse i «St. Olav»:

Den, der har fulgt med i Udviklingen herhjemme de sidste Aar, har lagt mærke til, at Kampen mod Kristendommen efterhaanden har antaget en ny Karakter. Medens det tidligere overlodes til den enkeltes Initiativ i Ny og Næ at «affyre et Skud» imod kristen Tro og Moral, staar vi nu overfor en velorganiseret Hær af Kristendomsfjender. Regelmæssigt og systematisk arbejdes der paa at tilintetgjøre kristen Tankegang og kristen Moral. Man har kørt Mitralleuserne frem, og Skud følger paa Skud uden Ophør.

Ganske særligt sættes Angrebet ind gennem Litteraturen. Tidsskrifter, Pjecer, Bøger bringer dagligt nyhedenske Tanker ud til Folket. Skandinaverne er et læsende Folk, og derfor er det i Særdeleshed gennem Skrifter og Bøger, at der maa virkes — for eller imod Sandhed og Ret.

Det er derfor paa høje Tid, at Nordens Katholikker indser,

at de vilde svigte Kristendommens og Kirkens Sag, hvis de lod katolsk Bogudgivelse afhænge af Tilfældigheder og ske under Plan. I Erkendelse heraf er «Paulus Kredsen» blevet til; det er en Forlags-Central, der vil sikre planmæssig katolsk Bogudgivelse.

I. Udgiverne.

«Paulus Kredsen» Planer er udformet gennem et Samarbejde mellem ledende Personligheder fra de tre Organisationer: Danske Kvinders Katholske Forbund, Academicum Catholicum og Danmarks Katholske Ungdoms Forbund og i Samraad med vore Blade. Med Pastor Knud Ballin som Formand bestaar Kredsen endvidere af Præsterne Benzon, Schindler og Andreasen Hofdame A. Utke Ramsing, Frk. Ulla Andersen, Frk. Reenberg, Ekspeditionssekretær K. Bøye Danielsen og H. D. T. Kiærulff.

II. Emnerne.

«Paulus Kredsen» Skrifter og Bøger kommer til at beskæftige sig med vor Tids allermest brændende Spørgsmaal. De vil blive behandlet paa en saadan Maade, at ethvert rimeligt Krav i sproglig og saglig Henseende tilfredsstilles. Skrifterne vil give Udtryk for Kirkens Liv og Lære, til Oplysning og Opbyggelse for baade Katholikker og anderledes tænkende. Derfor maa Katholikkerne ved deres Tilslutning til Sagen sikre at Skrifterne kommer ud til videre Kredse af vort Folk.

III. Den første Serie.

Allerhelst vilde «Paulus Kredsen» straks lægge ud med en Række Bøger. Men økonomiske og praktiske Hensyn kræver, at Begyndelsen gøres med en Serie Smaaskrifter, hvert paa 32 Sider og i Oktav Format. Udstyret vil svare til de Fordringer, man i Nutiden stiller til en Bog. Der udkommer et Hæfte om Maaneden hver Maaned i første Halvaar 1934.

IV. Subskription.

Det er avgørende for Udgivelsen, at den hviler paa Subskription. For at gøre det overkommeligt for alle at være med, er Betalingen for Subskribenter meget lav. Det bliver kun 50 Øre pr. Maaned. Hele Serien koster 3 Kr.; der betales med halvanden Krone i Januar og halvanden Krone i April. Hvis Ikke-Subskribenter ønsker at købe Hæfterne koster de 85 Øre Stykket eller over 5 Kr. for hele Serien. Subskribenter sparer altsaa over to Kroner.

V. Et Fundament.

Udsendelsen af de 6 Smaaskrifter er kun den beskedne Indledning. Der skal ved Hjælp deraf rejses et Fundament for katolsk Bogudgivelse i stort Format. Hundredvis af Bøger vil «Paulus Kredsen» kunne udsende i de kommende Aar, hvis blot hver 25. Katholik i Landet tegner sig.

Skulde det være uoverkommeligt?

Cay Benzon.

Allerede nu kan Subskriptionstegninger indsendes til Pastor Knud Ballin, Bredgade 64, Kjøbenhavn K.

De 6 Pjecer.

1. Fra Petrus til Pius. I dette Hefte finder man for første Gang en fuldstændig Paverække med de nødvendige Oplysninger om, hvorledes de enkelte Paver greb ind i Verdenshistorien og Danmarkshistorien. Ofte læser man et Pavenavn og ved ikke, hvem denne Pave var, og hvorved han er berømt. Kort og klart finder man her de Oplysninger, som Menigmand kan have Brug for.

II. Kors og Kanoner af H. D. T. Kiærulff. Hvorfor hindrede Kirken ikke Verdenskrigen? Hvad har Kirken gjort, og hvad gør den for Freden? Kan en Kristen være Soldat? Disse og alle andre Tidens brændende Spørgsmaal om den katholske Kirke og Krigen er i denne Pjece behandlet aabent og ærligt, klart og skarpt.

III. Lær os at bede — af Peter Schindler. Bøn er «Helgenernes Videnskab», men Gud selv gav den første Undervisning heri. Derfor indeholder dette Hæfte for det første Guds egne Belæringer i Bønnens Kunst og desuden en jævn, enfoldig Vejledning til Bøn. Bøn skal nemlig læres, men alle kan nemme den Kunst.

IV. Sandhed og Sagn i det Gamle Testamente — af Peter Andreasen. Det Gamle Testamente staar endnu en Gang i Aktualitetens Centrum. Universitets- og Skolefolk enes om et helt «nyt Syn» paa Guds Aabenbaring til det jordiske Folk. I denne Pjece kan man finde de Resultater, som den katholske Bibelvidenskab har naaet. Senere følger en større Bog, som diskuterer det omtvistede Problem. Her er foreløbig det katholske Standpunkt i en Nøddeskal.

V. Martin Luther — af A. J. Lutz O. P. I Aar havde vi Lutherjubilæum og Protestantismen forbereder sig til 400-Aars-Jubilæet for Reformationens Indførelse i Norge og Danmark. Derfor er et katholsk Skrift om Luther paakrævet. Hvad betyder Luther for Protestantismen i Norden? Er Luthers Person en Hindring for Nordens Tilbagevenden til den katholske Kirke?

V. Katholsk Hedningemission — af Knud Ballin. Catholicismens store Missionsperioder. Ligger Kirkens Fremtid i Østen? Oversigt og Statistik. Indfødt Gejstlighed og Hjemmestyre. Martyrer i Fortid og Nutid.

BOKANMELDELSE

Jon Svensson: «Nonni». (Aschehoug & Co.).

Med et forord av Kristmann Gudmundsson har Aschehoug & Co. utsendt pater Jon Svenssons guttebok «Nonni» på norsk, efter at den allerede foreligger på flere europeiske sprog. Her i dette blad skulde det være overflødig å anbefale den — bedre lesning for gutter finnes overhodet ikke enn de bøker som utgår fra pater Svenssons hånd. De er nemlig så herlig fri for sentimentalitet og falsk guttebråkjekhet. De er naturlige og friske som en sund gutt er det — spennende, underholdende — og alvårlige på samme tid. E. D.-V.

Hørhjemme: —

Opmerksomheten henledes på utstillingen av Systuens arbeider på St. Josefs Institutt søndag 10. ds. efter messen.

Fra arkitekt O. Sverre har vi mottatt følgende: Jeg har med takk mottatt tilsendt «St. Olav» av 23. nov. d. å. og ser i artikkelen: «Vår Frue Hospital 50 år», næstsiste passus sålydende: «Også kapellets vakre og rike utstyr er en verdiforøkelse for sykehuset, der skyldes Dominiko Erdmann». Jeg må få lov å gjøre opmerksom på, at dette er helt en misforståelse, idet kapellet med sitt utstyr av enhver slags: Alteret med altertavle, kirkebenkene, fondveggen med orgelgalleriet, m. a. o. det hele, er projektert og tegnet av mig med detaljer i full størrelse. — Dominiko Erdmanns befatning med kapellet er som farvekon-

sulent. Glassmaleriene er også utført efter mine tegninger, også med valg av glass og farver. Jeg tillater mig derfor å henstille til herr redaktøren å foranledige dette beriktiget i «St. Olav», med samtidig anmodning til andre aviser, som måtte ha bragt referat om dette forhold, efter opplysningene i «St. Olav» — også å beriktige samme.

BERGEN. St. Olavs Forbunds lokalforening i Bergen benyttet anledningen ved mgr. dr. K. Kjelstrups gjennomreise på tilbakevei fra sin tur til Færøyane til å anmode ham om å holde et foredrag her, noget han med sin vanlige elskverdighet og imøtekommennhet straks beredvillig gikk med på. Foredraget, der omhandlet det nu så aktuelle emne «Katolisismen og det moderne åndsliv», blev holdt tirsdag aften 28. novbr. i menighetens festivitetslokale, som for anledningen var ganske godt besatt av et interessert publikum, vesentlig katolikker, men også endel anderledestroende hadde funnet veien dit. Mgr. Kjelstrup gav innledningsvis en omtale av og en varm anbefaling for St. Olavs Forbund og dets lokalforeninger og rettet en kraftig og inntrengende appell om å slutte op om forbundet og bli medlemmer av det, noget som efter hans mening burde være en æressak for enhver katolikk som hadde anledning dertil, især nu da kontingennten er satt så lavt. Vi vil bare håpe og ønske at hans manende opfordring vil bære frukt. Han gikk så over til sitt såvel fra formens som innholdets side glimrende utbyggede foredrag, som sikkerlig blev noget av en opplevelse for hans tilhørere, der med spendt oppmerksomhet og levende interesse lyttet til hans ord fra først til sist og som bare syntes det hele gikk så altfor fort. Det var en utmerket orientering og klarleggelse av tidens spørsmål angående forholdet mellem vår religion og moderne åndsliv, og samtidig en åndelig berikelse med stoff til megen ettertanke for tilhørerne, hvilket også lokalforeningens formann gav uttrykk for, da han efter det stormende bifall takket mgr. Kjelstrup for det vektige og tankevekkende foredrag som man lenge vil huske. Som avslutning blev Olavshymnen avsunget av forsamlingen. — e — n.

FREDRIKSTAD. På St. Olavsforeningens møte 1. des. hadde man den glede å høre et foredrag om den bekjente danske konvertitt, Mogens Ballin, av dennes sønn pater Olaf Ballin, som i de siste uker har vært i Fredrikstad som rekonvalesent. Pater Ballin, som tilhører **Premanstratenserordenen**, har fått sin utdannelse dels i Paris dels i ordenens store kloster Averbode i Belgien. Hans utmerkede foredrag om Mogens Ballin, der som bekjent spilte en betydelig rolle for katolsk liv i Danmark, blev mottatt med stor begeistring. Formannen, hr. fabrikkieier Leo Müller takket for foredraget og uttalte at dette stykke av skandinavisk samarbeide på katolsk grunnlag reiste ønsket om yderligere samarbeide i fremtiden.

KRISTIANSAND. Den siste søndag i kirkeåret gjestedes kirken i Kristiansand av kommandanten på det tyske krigsskib «Schlesien» og en del av officerene og mannskapet som kom for å overvære høimessen.

Om eftermiddagen var sognepresten og en del av St. Josefs-søstrene innbudte til å bese skibet og blev ført omkring av officerene. På skibets lasarett lå 5 patienter, som blev friske næsten med det samme de så så mange søstre på engang. Forhåpentlig får vi med tiden et større kirkerum, så vi ikke behøver å si nei som denne gang, hvor kommandanten hadde anmeldt ca. 200 officerer og menige, men vi hadde kun plass til ca. 60. P. M.